

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N

A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Szegeden, 2008. január 16. és 17. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt az I.rendű vádlott ÉS TÁRSAI ellen indított büntetőügyben a **Csongrád Megyei Bíróság** 2007. június 29. napján kihirdetett **3.B.1119/2005/58.** számú ítéletének az **I.r., a II.r., a III.r., a VI.r.** és a **VII.r.** vádlottra vonatkozó és fellebbezések folytán felülbírált részét **m e g v á l t o z t a t j a** az alábbiak szerint:

az I.r. vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett adócsalás büntettének kísérlete [Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés],

a III.r. vádlottat az ellene hivatali visszaélés büntette [Btk. 225. §] miatt emelt vád alól

f e l m e n t i .

Az I.r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetésre vonatkozó rendelkezéseket **m e l l ő z i** és az I.r. vádlottat **megrovásban r é s z e s í t i .**

A VII.r. vádlott

b ű n ö s

bűnsegédként elkövetett lőfegyverrel visszaélés büntettében [Btk. 263/A. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat].

Ezért a VII.r. vádlottat **megrovásban r é s z e s í t i .**

Az elsőfokú bíróság által megállapított 127.144 (Egyszázhuszonhétézer-egyszáznegyvennégy) forint bűnügyi költségből az I.r. vádlottat egyetemlegesen 8.624 (Nyolcezer-hatszázhuszonnégy) forint megfizetésére kötelezi.

Felhívja az elsőfokú bíróságot, hogy az így fennmaradó 118.520 (Egyszáztizennyolcezer-ötszázhusz) forint - a **IX.r.** vádlottat egyedül terhelő - bűnügyi költség behajtása iránt a szükséges intézkedést tegye meg.

Egyebekben az elsőfokú ítéletnek az I., II., III., VI. és VII.r. vádlottra vonatkozó és fellebbezések folytán felülbírált részét
h e l y b e n h a g y j a .

Az ítélet ellen az I., III. és VII.r. vádlottakra vonatkozóan a kihirdetéskor nyomban bejelenthető fellebbezésnek van helye.

I N D O K O L Á S :

A Csongrád Megyei Bíróság, mint elsőfokú bíróság az I.r. vádlott bűnösségét hivatali visszaélés büntetében, bűnsegédként elkövetett, adóbevételt nagyobb mértékben csökkentő adócsalás büntetvének kísérletében és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében mondta ki. Ezért halmazati büntetésül 300 napi tétel - egy napi tétel 800,- Ft - összesen 240.000,- Ft pénzbüntetésre ítélte, melybe beszámította az általa előzetes fogvatartásban töltött időt. Ugyanakkor az I.r. vádlottat az ellene 6 rb., vezető beosztású hivatalos személy által elkövetett vesztegetés büntette és bűnsegédként elkövetett lőfegyverrel visszaélés büntette miatt emelt vád alól felmentette.

A II.r. vádlottat az ellene 1 rb. folytatólagosan, vezető beosztású hivatalos személy által elkövetett vesztegetés büntette és 2 rb. vezető beosztású hivatalos személy által elkövetett vesztegetés büntette miatt emelt vád alól felmentette.

A III.r. vádlott ellen hivatali visszaélés büntette miatt indult eljárást megszüntette és e vádlottat megrovásban részesítette.

A VI.r. vádlottal szemben lőfegyverrel visszaélés büntette miatt indult eljárást megszüntette és e vádlottat megrovásban részesítette.

A VII.r. vádlottat az ellene lőfegyverrel visszaélés büntette miatt emelt vád alól felmentette.

Bf.II.359/2007/8.

Rendelkezett a bűnjelekről, és a vádlottakat - nem fellebbező vádlott-társaikkal egyetemlegesen - kötelezte a felmerült bűnügyi költségből 127.144,- Ft megfizetésére, ugyanakkor megállapította, hogy a bűnügyi költségből 1.161.365,- Ft-ot az állam visel.

Az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést jelentettek be:

- az ügyész az I.r. és a II.r. vádlott terhére, részbeni felmentésük miatt, az idevágó tényállás megalapozatlansága és anyagi jogszabálysértés miatt, bűnösségük megállapítása és az eredetileg indítványozott büntetés kiszabása érdekében; a VII.r. vádlott terhére a büntető jogszabályok téves alkalmazása miatt, az erre visszavezethető felmentés miatt, bűnösségének megállapítása és megrovás alkalmazása érdekében;
- az I.r. vádlott és védője bűncselekmény hiánya okából történő teljeskörű felmentés érdekében;
- a III.r. vádlott és védője a hivatali visszaélés büntette esetében tényállási elem, így bűncselekmény hiánya okából és összességében teljeskörű felmentése végett;
- a VI.r. vádlott és védője a tényállás téves megállapítása és jogszabály részben téves alkalmazása miatt, ugyancsak teljeskörű felmentés érdekében.

Az ügyész a fellebbezését írásban részletesen indokolta, összességében a végindítványában megfogalmazottaknak megfelelően tartotta fenn a fellebbezési indítványait.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség átiratában és az ügyész a nyilvános ülésen az I. és II.r. vádlott esetében azzal a módosítással tartotta fenn az ügyész fellebbezését, hogy vonatkozásukban az elsőfokú ítélet ki nem küszöbölhető megalapozatlanság miatt történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta, egyebekben az ügyész fellebbezését fenntartotta.

Az I.r. vádlott vezető védője, a II.r. és a VI.r. vádlott védője, továbbá a III.r. vádlott védője a fellebbezéseiket írásban, részletesen indokolták. A vádlottak és védőik az eredetileg bejelentett és az írásban indokoltal egyezően tartották fenn fellebbezéseiket a nyilvános ülésen.

A fellebbezések közül kizárólag a az I.r. vádlott és védője által adócsalás büntettének kísérletéhez nyújtott bűnsegély miatt emelt vád alóli, a III.r. vádlott esetében az ellene emelt vád alóli és az ügyész által a VII.r. vádlott terhére bűnösségének megállapítása érdekében bejelentett fellebbezések az alaposak; egyebekben a fellebbezéseket az ítélőtábla minden irányban alaptalanoknak ítélte.

A szerteágazó, bonyolult ténybeli és jogi megítélésű büntetőügyben az ítélőtábla ítéletének indokolását a következőkben tényállási pontonként, az alábbiak szerint adja meg:

Ami az alapítványokkal kapcsolatban a tényállás **I/A. és B. pontjaiban** az I.r. és a II.r. vádlott terhére rótt bűncselekményeket illeti, az ítélőtábla leszögezi, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a széleskörű bizonyítás lefolytatásának eredményeképpen mindenben helyes, megalapozott, megfelel az iratok tartalmának és e körben az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelését illetően mindenben perrendszerűen járt el.

Ami az ügyésznek és a fellebbviteli főügyészségnek az I. és II.r. vádlottak társadalomra veszélyességben való tévedésére vonatkozó és ehhez kapcsolódóan kizárólagosan hatályon kívül helyezést indítványozó álláspontját illeti, azzal a másodfokú bíróság nem értett egyet. Hosszú idő óta uralkodó ítélkezési gyakorlat, hogy a büntető anyagi jog büntethetőséget kizáró kategóriája, a ténybeli vagy a társadalomra veszélyességben (jogellenességben) való tévedés nem a történeti tények körébe tartozó tényállási elem, hanem az ítélkező bíróság jogi következtetésén alapuló, ennél fogva az indokolásba tartozó értékelési elem.

Ez azt jelenti, hogy a bizonyítékok mérlegelését elvégző ítélőbíróság a rendelkezésre álló tények összevetéséből von le kizárólag jogi - tehát nem ténybeli - következtetést az elkövető tudattartalmára. Ebben a kérdésben a bírói gyakorlat már egyértelműen állást foglalt, így legutóbb a Bírósági Határozatok 2005. évf. 167. szám alatt közzétett jogesetében.

Bf.II.359/2007/8.

Ennek kiemelkedően fontos eljárásjogi következménye, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság tekintetében történő téves állásfoglalása esetében nincs eljárásjogilag elzárva az eltérő jogkövetkeztetéstől; azaz, az elkövető tudattartalma tekintetében a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló tények ismeretében - a tényállás integritásának megőrzése mellett - minden korlátozás nélkül megteheti, hogy eltérő jogkövetkeztetést vonjon le az elkövető tudattartalmára. Következésképpen, a másodfokú bíróság a jelen ügyben az I. és II.r. vádlottnak a társadalomra veszélyességre való tévedését illetően minden további korlátozás nélkül eltérő jogkövetkeztetést vonhatott volna le, ezzel értelemszerűen elkerülve a hatályon kívül helyezést.

Nyomban megjegyzi ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy az I. és a II.r. vádlott e körben terhére rótt bűncselekményeit illetően alapvetően nem a tudattartalmuk tisztázása került a középpontba, így a most írt fejtegetés csupán elméleti és válasz a főügyészség ilyen tartalmú indítványára.

Az I. és II.r. vádlott terhére rótt, az alapítványokkal kapcsolatos bűncselekményei esetében annak vizsgálata vált szükségessé, hogy a módosított vád szerint így terhükre

rótt, minősített vesztegetés büntettének valamennyi törvényi tényállási eleme megvalósult-e vagy sem.

Ezt a kérdést az ítéletábra az irányadónak tekintett történeti tényállás alapul vételével nemlegesen döntötte el, a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a széles körben, kellő elmélyültséggel elvégzett bizonyítás eredményeképpen megalapozottan foglalt állást abban, hogy a tényállás miként állapítható meg aggálytalanul, az a másodfokú ítékezés alapjául is szolgált.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor tévedett, amikor az alapul elfogadható tényállásból a vádlottak törvényi tényállás-szerű cselekvőségére vont le következtetést. Azaz, úgy ítélte, minden tekintetben megállapítható, hogy a vádlottak tényállásszerűen megvalósították a módosított vádban terhükre rótt cselekmény, az egyes tényállási elemek - így különösen a jogtalan előny - megvalósult, bekövetkezett.

Az ítéletábra álláspontja etekintetben merőben eltérő.

Lényegi kiinduló elemnek tekintette az ítéletábra a felülbírálat során azt, hogy az I., és II.r. vádlott terhére rótt minősített vesztegetés büncselekményének törvényi tényállási elemei valóban megvalósultak-e mindenben, vagy sem.

A történeti tényállás e pontjának alpontjaiban megvalósított cselekvőségek minden esetben, kivétel nélkül, un. rendőrségi alapfeladatokat érintettek. A sokszor hivatkozott és e cselekmények tekintetében a büntetőjogi megítélés alapját képező 16/1999. (II.5.) Korm. számú rendelet értelmében az alapfeladatokra szerződés nem volt köthető.

Ugyanakkor a további konstrukciókat illetően a széles körben lefolytatott bizonyítás eredményeképpen megnyugtató tisztázást nyert, hogy a hivatkozott kormányrendelet tekintetében a legfelsőbb rendőri vezetés körében is értelmezési bizonytalanságok, nehézségek voltak tapasztalhatók. A **(rendőr-főkapitányság megnevezése)-nek** az alapfeladatok ellenszolgáltatás nélküli elvégzése komoly likviditási kihívást jelentett. Ebben a tekintetben az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg az általa hivatkozott tanúk vallomására utalva az alulfinanszírozottság tényét, hiszen azt - az elsőfokú 40. sorszámú jegyzőkönyv 89. oldal 5-6. bekezdésében - **(1. sz. tanú)** tanú kifejezetten kimondta. Ehhez képest - és etekintetben az ügyész fellebbezési indokolását nem osztotta a másodfokú bíróság - a 40. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben I.r. vádlott vezető védőjének kérdésére **(1. sz. tanú)** tanú által elmondottak nem alkalmasak a most írt tény megingatására, hiszen e tanú valóban azt mondta, hogy nem igaz, miszerint az adományok nélkül a rendőrség működésképtelen lenne, ami viszont kétségkívül nem azonos az alulfinanszírozottság kategóriájával. Az alulfinanszírozottság árnyaltabb megfogalmazása annak, hogy adott körülmények

között egy megyei rendőr-főkapitányságnak nem volt minden esetben maradéktalanul biztosítva az alapfeladatok ellátásához szükséges pénzügyi alapja.

Ez a ténymegállapítás - amit az elsőfokú bíróság helyesen tett meg - semmiben sem megalapozatlan, hiszen **(1. sz. tanú)** tanún kívül más tanúk [**(2. sz. tanú)** (40. sz. tárgyalási jegyzőkönyv 93. oldal III.bekezdés) és **(3. sz. tanú)** (ugyanazon jegyzőkönyv 120.oldalán rögzítettek és a 121. oldal utolsó bekezdésében írtak kiemelten) is] egyértelműen utaltak arra, hogy noha etikai szempontokat is bekalkulálva nem minden esetben volt „egészséges” az alapítványok általi felajánlás elfogadása és annak materializálása, azt kétségkívül a költségvetés bizonyos hiányosságai hívták - indokoltan - életre, sőt **(3. sz. tanú)** tanú a központi költségvetés által bevétel-betervezésről is számot adott, ami nem hagy kétséget afelől, hogy bizonyos fokú fiskális alap-kiegészítést egyenesen elvárt a központi költségvetés a megyei

Bf.II.359/2007/8.

kapitányságoktól. Az alapítványok részéről történt támogatás nyújtásának „egészségessége” pedig - nyilvánvalóan - egyébként sem büntetőjogi kategória és mint ilyen nem is alkalmas az érintett vádlottak büntetőjogi felelősségének megítélésére.

A tényállásnak ezt a kitételét tehát a másodfokú bíróság mindenben megalapozottnak ítélte, és irányadónak tekintette, sőt, meghatározónak a felülbírálat során.

Az alapul elfogadott tényállásból kitűnően és összevetve az egyéb adatokkal, így az elsőfokú bíróság által beszerzett, nagy terjedelmű ORFK kimutatással is, bevett gyakorlat volt, hogy alapfeladatok ellátása esetén szerződéskötésre nem kerülhetett sor, de az igénybe vevő fél az alapítványon keresztül támogatta a rendőrséget. Az is kétségkívül, aggálytalanul megállapítható volt, hogy az alapítványon keresztül történő ilyen jellegű finanszírozás sosem volt előre kikötött előfeltétele az alapfeladat ellátásának, ilyen adat nem merült fel. Amennyiben a feladat egy része nem minősült alapfeladatnak, akkor a tekintetben a szabályoknak megfelelően a szerződéskötés megtörtént [pl. I/A/4. tényállás].

A következő meghatározó kérdésként merült fel az ítélőtábla előtt, hogy a kétségkívül előnynek minősíthető alapítványi részesedés - mert az vitathatatlan, hogy ez előnyt jelentett a kérdéses főkapitányságnak - jogtalannak minősül-e vagy sem. Ezt a kérdést az ítélőtábla ugyancsak nemlegesen döntötte el. Az nyilvánvaló, mert az alapul elfogadható tények semmiben sem utalnak annak ellenkezőjére, hogy az I. és II.r. vádlottaknak közvetlenül, személy szerinti vagyoni vagy más jellegű gyarapodásukat tekintve semmiféle előnyük nem származott. Megjegyzendő az a meghatározó körülmény, hogy az alapítványok kuratóriumi döntöttek a támogatások kérdésében, mely kuratóriumban tagként a legkritikább esetben volt felfedezhető egyáltalán

rendőrségi vezető, a vádlottak pedig egy esetben sem. Példaként áll itt a **(önkormányzat megnevezése)** és a **(rendőr-főkapitányság megnevezése)** által életre hívott „**(Alapítvány megnevezése)**” elnevezésű alapítvány, amelynek kifejezett célja volt **(település megnevezése)** közlekedési biztonságának szavatolása. Működése körében ezt a célt maradéktalanul teljesítette is és a kuratórium ilyen módon nyilvánvalóan megalapozottan utalt pénzügyi segítséget a **(rendőr-főkapitányság megnevezése)-nek**, amelyet a kapitányság személyi állományának jobb munkakörülményei és a tárgyi eszközök fejlesztése céljára költöttek. Ezeket az eljárásokat a felettes rendőri szervek, illetve az ORFK Gazdasági Igazgatósága sosem kritizálta, aminek komoly jelzésértéke van még amellett is, hogy esetleg e szervek nem voltak tisztában az alapítványi konstrukcióval - ami azonban nehezen képzelhető el magas rangú rendőrtisztek már jelzett vallomásainak tükrében.

A most írtakból tehát egyértelműen az következik, hogy kétségtelen, miszerint a **(rendőr-főkapitányság megnevezése)-nek** előnye származott az alapítványi támogatásokból, egyszersmind azonban az is, hogy az nyilvánvalóan nem jogtalan. A jogtalanság kategóriája ugyanis azt jelenti, hogy az előny - összevetve a hatályos jogi és jogértelmezési, valamint a felsőbb szintű rendőri vezetés által elfoglalt álláspontból következő megítélésből - társadalmilag, morálisan és főként jogilag is elítélendő, meg nem engedett, olyan, amire jogszabálysértés nélkül az adott rendőr-főkapitányság nem tehetett volna szert.

A kifejtettekből tehát az következik, hogy jogszabálysértés nem történt, a jogszabály értelmezésének területén az I.,- II.r. vádlottak mindenben körültekintően és gondosan jártak el, következésképpen aggálytalanul, ítéleti bizonyossággal megállapítható, hogy **jogtalan** előnye a **(Rendőr-főkapitányság megnevezése)-nek** nem származott az alapítványi juttatások elfogadásából, hiszen azokra csak olyan esetekben került sor, amikor alaptevékenységre figyelemmel a feladat ellátására szerződés nem volt köthető.

Ebből pedig az következik, hogy a bűncselekmény egyik törvényi tényállási eleme nem valósult meg, ezért az ítéletábra a büntethetőséget kizáró tévedés helyett az e bűncselekmény miatt emelt vád alól mindkét vádlottat bűncselekmény hiányában tekintette felmentettnek a 2008. január 1. napjától hatályos, módosított Be. szerinti megnevezésű bűncselekmények miatt emelt vád alól a Be. 331. § (1) bekezdés és 6. § (3) bekezdés a) pontja alapján.

Erre figyelemmel nem releváns az az eljárási szabálysértés, hogy az "aktív vesztegetők" tanúkénti kihallgatása alkalmával az elsőfokú bíróság nem figyelmeztette őket a Be. 82. § (1) bekezdés b) pontjában írt ún. relatív mentességi jogukra.

Ami a megállapított történeti tényállás **II. pontját** illeti, az elsőfokú bíróság etekintetben a bizonyítékok gondos mérlegelésének eredményeképp-Bf.II.359/2007/8.

pen ugyancsak mindenben megalapozott tényállást állapított meg. Nem fér kétség ahhoz, hogy a bútorkészítő cég által a IX.r. - most már elítelt - által képviselt gazdasági társaság felé kiállított számlák tartalma fiktív, mert az annak alapját képező szerződéssel az I.r. vádlott és IX.r. elítelt valós szerződési akaratát, pénzkölcsön nyújtását kívánta palástolni. Röviden összefoglalva, az I.r. vádlott pénzzavarát a IX.r. elítelt egy olyan konstrukcióban kívánta finanszírozni -pénzkölcsön nyújtásával - hogy fiktíven, az ő által képviselt gazdasági társaság vásárolja meg a kérdéses konyhabútort. Erre nyilvánvalóan azért volt szükség, mert a IX.r. elítelt a gazdasági társaság vagyonából pénzkölcsönt nem nyújthatott az I.r. vádlottnak, hiszen az pénzügyi tevékenységnek minősült volna és arra a gazdasági társaságnak nem volt törvényes lehetősége. A valós szerződési akaratukhoz képest kiállított számlákról az I.r. vádlott nyilvánvalóan tudta, hogy azokat a IX.r. elítelt be fogja állítani a társaság könyvelésébe (köztudomású ez a tény), amit abból is tudnia kellett, hogy még új számlát is kellett kérni az eladó cég hitelességének biztosítása érdekében. Mindebből az következik, hogy a fiktív, hamis tartalmú magánokirat felhasználásához - a számlának a könyvelésbe való beállításához - az I.r. vádlott szándékosan segítséget nyújtott (bűnsegéd).

Ugyanakkor tévedett az elsőfokú bíróság, amikor e tények alapul vételével arra is megnyugtató következtetést látott levonhatónak, hogy az I.r. vádlott egyben az adócsalás büntetétéhez is bűnsegélyt nyújtott. Az ítélet tábla álláspontja szerint nem volt ítéleti bizonyossággal megállapítható kétséget kizáró bizonyíték arra, hogy az I.r. vádlott tudott volna a IX.r. elítelt azon cselekvőségéről, hogy a számlának a könyvelésbe való beállításával egyszersmind annak általános forgalmi adótartalmát is vissza fogja igényelni az adóhatóságtól. Az ugyan köztudomású tény, hogy a gazdasági társaságok a gazdálkodásuk körében általában visszaigénylik a másra át nem hárítható általános forgalmi adótartalmat. Arra azonban nincs adat, hogy ez az eshetőség az I.r. vádlott és IX.r. elítelt között egyáltalán szóba került volna, továbbá, az evonatkozásban szerzett szakvélemény is csupán lehetőségként vetette fel a visszaigénylést, mert arra csak a gazdálkodás körében történő beszerzés esetén van lehetőség.

Bűnsegély csak szándékosan valósítható meg. A fentiekből következik, hogy az I.r. vádlott esetében nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást az, hogy szándékosan segítséget nyújtott volna a IX.r. elítelt adócsalási cselekményéhez, ezért őt az emiatt emelt vád alól a Be. 331. § (1) bekezdése és 6. § (3) bekezdés b) pontja alapján

bizonyítottság hiánya okából felmentette, a már hivatkozott módosított Be. szerinti megnevezésű bűncselekmény vádja alól.

Ami a történeti tényállás **III. pontjában** rögzítetteket illeti, az itt megállapított elsőfokú tényállás mindenben helyes és megalapozott. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az így alapul elfogadható elsőfokú tényállásból kellett a helyes következtetést levonni.

Elöljárójában leszögezi a másodfokú bíróság, hogy ami a titkos információgyűjtés eredményeképpen beszerezett bizonyítékok felhasználhatóságát illeti, nem osztotta a védelem idevonatkozó aggályait és észrevételét, továbbá indítványát sem.

Nincs ok ugyanis az így beszerezett bizonyítékok kirekesztésére.

A Be. 605. § (2) bekezdése egyértelműen akként rendelkezik, hogy amennyiben a törvény hatályba lépése előtt fogatosított nyomozati cselekmény az akkori törvény rendelkezéseinek megfelelt, az az eljárás befejezéséig, azaz mindvégig érvényesnek tekintendő. Ez alapvető követelmény a jogbiztonság szempontjából. Nem változtat ezen a körülményen az sem, hogy utóbb az Alkotmánybíróság a védelem által hivatkozott határozatában sok tekintetben alkotmányellenesnek minősítette a titkos információgyűjtésre és titkos adatszerzésre vonatkozó előírásokat és az sem, hogy 2008. január 1. napjától némiképp más tartalommal került újraszabályozásra a titkos adatszerzés a büntetőeljárás törvényben.

Az alapul vehető tényállásból kitűnően a VI.r. vádlott a VII.r. vádlottól - lényegében - hatályos megszerzési engedély nélkül vásárolta meg a vádbeli önvédelmi maroklőfegyvert és az is aggálytalan és helyes megállapítás, hogy amikor az I.r. vádlott a beosztottjának telefonált egy konkrét megszerzési kérelem biztosítása érdekében, a maroklőfegyver már a VI.r. vádlott birtokában is volt.

Afelől nincs kétség - tekintetben nyilvánvalóan egyetértett a másodfokú bíróság a védelem érvelésével - hogy a Btk. 263/A. § un. keret-diszpozíció, melyet a mindenkorai igazgatási jogszabályok töltenek ki tartalommal. Hivatalból vizsgálva azt, hogy utóbb nem következett-e be az eljárás megszüntetéséhez vezető, a keret-diszpozíció tartalmában bekövetkező
Bf.II.359/2007/8.

negatív változás, olyan, amely kisebbítene vagy akár megszüntetné a büntetőjogi védelmet (l. 1/1999. Büntető Jogegységi Határozat), aggálytalanul megállapítható, hogy az elsőfokú elbíráláskor majd a jelenben hatályos, a fegyvertartásra vonatkozó törvény és végrehajtási rendelete lényegében nem tartalmaz enyhébb elbírálást a

lőfegyverek megszerzésének tekintetében, olyat pedig végképp nem, ami a büntetőjogi védelmet megszüntetné.

Az ítélőtáblának most már azt kellett tehát vizsgálnia, hogy a bűncselekmény elkövetésekor hatályban volt 115/1991. (IX.10.) Korm. számú rendelet (a továbbiakban Fegyverrendelet) miként szabályozta a lőfegyver megszerzésének, illetve tartásának körülményeit.

A jogszabályhely helyes értelmezésével az ítélőtábla álláspontja is az, hogy a VI.r. vádlottnak eredetileg *egy darab* önvédelmi maroklőfegyver tartására volt engedélye. A tényállás szerint a VI.r. vádlott még egy maroklőfegyvert akart megszerezni, amelyet a közte és a VII.r. vádlott között létrejött szerződés értelmében a VII.r. vádlott be is szerzett. Meghatározó körülmény, hogy a VII.r. vádlott megvásárolta azt egy másik üzletben, ilyen módon a lőfegyver a tulajdonába került. Közte és a VI.r. vádlott között tehát olyan tartalmú szerződés jött létre, hogy a VII.r. vádlott tulajdonába került kérdéses maroklőfegyvert a VI.r. vádlott fogja megszerezni. A megszerzéshez azonban a VI.r. vádlottnak a tényleges megszerzés - a birtokállapot megváltozása - idején nem volt szerzési engedélye. Ezáltal a már hivatkozott Kormányrendeletben meghatározott engedély kereteit a VI.r. vádlott tényállásszerűen túllépte, mert a Kormányrendelet 21. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, aki lőfegyvertartási engedéllyel rendelkezik, ez alapján kizárólag lőszer vásárlására és tartására jogosult. Így, a tartási engedélyben meghatározott darabszámú lőfegyver tartásán túl másik lőfegyver tartására csak újabb megszerzési engedély esetén lesz jogosultsága, ez a megszerzés *előfeltétele* [115/1991. (IX.10.) Korm. rendelet 19. § (1), (2), (3) bekezdés, 21. § (1) bekezdés a) pont, 34. § o), p) pont].

Mást jelent a megszerzés, és megint mást a tartás - mely lehet csupán időleges is. Megszerzéshez nem elegendő, hogy ugyanolyan típusú fegyverre tartási engedéllyel rendelkezik a vádlott, ahhoz szerzési engedély is szükséges.

E tényállás lényege tehát az, hogy a VI.r. vádlott önvédelmi maroklőfegyver megszerzésére jogosító engedély hiányában szerezte meg a közte és a VII.r. vádlott között létrejött szerződés alapján a vádbeli maroklőfegyvert, és ez képezi alapját az I.r. vádlott terhére rótt hivatali visszaélés büntettének. Nyilvánvaló ugyanis, hogy azért volt szükség az I.r. vádlott részéről a szerzési engedély VI.r. vádlott javára való félretételére és számának megadására, hogy a megszerzési engedély száma azonnal rendelkezésre álljon. Ezen nem változtat az elkövetéskor hatályban volt Fegyverrendelet 21. § (5) bekezdésében írt lehetőség, hiszen a jogalkotó szándéka nem az volt, hogy ennek figyelembe vételével „áthidalhatóvá” tegye a tényleges megszerzés és a jogszerű megszerzés közötti időszakot, hanem más esetekre vonatkozik (így például, mikor az egyik vadász egy másik vadásznak - akinek tartási engedélye van ilyen típusú lőfegyverre - átadja a lőfegyverét), ennek jogszerűségét

alapozza meg a védelem által hivatkozott szabályozás. A most felhívott jogszabályhelyre tehát a védelem eredménnyel nem hivatkozhatott.

A tényekből egyértelműen következik, hogy a VI.r. vádlottnak a lőfegyver tényleges megszerzésekor nem volt megszerzési engedélye, ezáltal megszegte a Fegyverrendeletben írt megszerzési szabályokat és ilyen módon a terhére rótt bűncselekményt megvalósította. Annak megítélése, hogy a cselekmény kisebb veszélyt jelent, ha egyébként tartási engedéllyel rendelkezik az elkövető, csupán a büntetés kiszabása körében értékelhető.

Az elsőfokú bíróság alapvetően helyesen döntött, amikor a VI.r. vádlott esetében úgy ítélte, hogy az eset összes körülményeit alapul véve cselekménye társadalomra veszélyessége oly mértékű, hogy a legenyhébb büntetés is szükségtelen. Tévedett azonban, amikor a tárgyalás előkészítése szakában alkalmazható Be. 267. § (1) bekezdés h) pontjára figyelemmel az eljárás megszüntetése mellett alkalmazott megrovást. 2006. július 1. napjától a büntetőeljárás törvény nem ad lehetőséget az ügy tárgyalási szakában, az ügydöntő határozatban a büntetőeljárás megszüntetésére megrovás alkalmazásával. A hatályos törvényi rendelkezés [Be. 330. § (2) bekezdés b) pont II. fordulata] kizárólag a vádlott bűnösségének kimondása mellett nyújt törvényi lehetőséget a megrovás alkalmazására, amire az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel. Ez az elsőfokú álláspont eljárási szabálysértés, mégpedig viszonylagos, olyan, amelynek az ügy érdemére nem volt kihatása, mert az alkalmazott joghátrány, a megrovás arányos intézkedés. Figyelemmel a súlyosítási tilalomra [Be. 354. § (1), (2) bekezdései], a bűnösség megállapítására nem

Bf.II.359/2007/8.

kerülhetett sor, így a másodfokú bíróság csupán ennek megállapítására szorítkozhatott.

Az I.r. vádlott terhére rótt hivatali visszaélés büntettének elkövetése a már kifejtettekre tekintettel a VI.r. vádlott irányában kétséget kizáróan megállapítást nyert, a másodfokú bíróság mindenben osztotta az elsőfokú bíróság e körben kifejtett álláspontját. A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. 13. § (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedést kezdeményezni, ha olyan tényt észlel, amely rendőri beavatkozást igényel. E kötelezettség szolgálaton kívül is terheli.

A megállapított tényállásból pedig következik, hogy az I.r. vádlott tudta, hogy a VI.r. vádlott megszerzési engedély nélkül vásárolta meg a nála lévő lőfegyvert, így megvalósította a lőfegyverrel visszaélés büntettét. Ennek ellenére az I.r. vádlott ahelyett, hogy intézkedési kötelezettségének tett volna eleget, segített utólag

legalizálni a fegyver megvásárlását. Ezzel pedig a hivatali visszaélés büntettét maradéktalanul megvalósította.

Nem osztotta azonban az ügyészi fellebbezés indokolásában felvetett hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntettének megállapítására vonatkozó okfejtést.

Ahogy arra a BH 1993.282. szám alatt közzétett eseti döntés is rámutat, ilyen esetben a cselekmény hivatali visszaélés büntettének és nem bűnpártolásnak minősül, ahogy azt az elsőfokú bíróság is helyesen minősítette. Erre csupán a teljesség kedvéért mutat rá az ítéletábra.

Egyetértett az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontjával is, hogy az I.r. vádlott a lőfegyverrel visszaélés büntettéhez nem nyújthatott bűnsegélyt. A VI.r. vádlott cselekvősége a megszerzéssel befejezést nyert és a befejezett cselekményhez bűnsegély nyújtása fogalmilag kizárt.

Ami a VII.r. vádlott cselekvőségét illeti, etekintetben mindenben helyes az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a VII.r. vádlott tettesi minősége a lőfegyver vonatkozásában bűncselekményt nem valósított meg és a lőfegyverrel való kereskedés szabályainak megsértése szabálysértését illetően is helyesen foglalt állást, hogy az elévült.

A tényállásban rögzített magatartás azonban lényegében a VI.r. vádlott tettesi magatartásához kapcsolódó bűnsegélyként értékelhető, hiszen a VII.r. vádlott annak tudatában, hogy a VI.r. vádlottnak nincs hatályos megszerzési engedélye, átadta, tulajdonába adta a lőfegyvert. Ezáltal cselekvősége a VI.r. vádlott bűncselekményéhez nyújtott bűnsegélyként minősül, így bűnösségét a másodfokú bíróság a Btk. 263/A. § (1) bekezdés a) pont II. fordulatába ütköző és az (1) bekezdés szerint minősülő és büntetendő, a Btk. 21. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédként elkövetett lőfegyverrel visszaélés büntettében megállapította.

A VII.r. vádlott terhére így megállapított bűncselekmény társadalomra veszélyessége azonban az elkövetéskor hatályos Btk. 28. §-a szerint a cselekmény megvalósításakor olyan csekély fokban volt veszélyes a társadalomra - az eset összes körülményeit alapul véve is - hogy a legenyhébb büntetés is szükségtelen. Ezért a másodfokú bíróság a VII.r. vádlottat a Be. 330. § (2) bekezdés b) pont II. fordulata alapján megrovásban részesítette.

A tényállás **IV. pontját** illetően az ítéletábra álláspontja ugyancsak az, hogy a tényállást az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményeképpen megalapozottan állapította meg, azzal a kiegészítéssel, hogy a III.r. vádlott a **(beosztott neve)** beosztottjával szemben *fegyelmi eljárás megindításával* járt volna el helyesen, szabályszerűen [1996. évi XLIII. tv. (Hft.) 119. § (2) bekezdés]. A most írtakon túl azonban az elsőfokú bíróság téves álláspontra helyezkedett, amikor kimondta, hogy a III.r. vádlott a hivatali visszaélés bűncselekményét azzal követte el, hogy jogtalan előnyt biztosított **(beosztott neve)**-nek azzal, hogy a szabálysértéssel kapcsolatos iratanyag nem került a személyi anyagában elhelyezésre.

Ez az okfejtés az ítéletábra álláspontja szerint téves, ami arra vezethető vissza, hogy az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel a következőkre:

- az elkövetéskor hatályos, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. tv. (Hft.) 119. § (2) bekezdésének értelmében a fegyveres erők, a rendőrség, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok és a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagja olyan szabálysértésének elbírálására, amelyet a szolgálati helyen vagy a szolgálattal összefüggésben követett el, a fegyelmi eljárás szabályait kell alkalmazni. Az alapul vehető tények értelmében **(beosztott neve)** cselekvősége a szolgálattal összefüggésben elkövetett volt.

Bf.II.359/2007/8.

Ugyanezen törvény 120. § (2) bekezdése szerint a fenytés, mint fegyelmi felelősségrevonási forma, mellőzhető, ha a fegyelemsértés olyan csekély súlyú, hogy - figyelembe véve a fegyelemsértőnek a magatartását és a szolgálati rendhez való viszonyát - az (1) bekezdésben meghatározott cél figyelmeztetéssel is elérhető. Ebből következik, hogy tartalmilag azt kellett vizsgálnia a védelem felvetésére az ítéletábrának, hogy a fenytés mellőzése és figyelmeztetés szóban történő alkalmazása mellett, a fegyelmi eljárás megindításának elmulasztását a III.r. vádlott azzal a céllal követte-e el, hogy ezzel **(beosztott neve)**-nek jogtalan előnyt szerezzen.

Az alapul vehető tényekből egyértelmű, hogy **(beosztott neve)**, a III.r. vádlott beosztottja, az általa megvalósított szabálysértés joghátrányaként a most írt figyelmeztetést szenvedte el. A fenytés mellőzése a felhívott jogszabályhely értelmében a felettes parancsnok diszkrecionális jogkörébe tartozott. Ebből következően a III.r. vádlott jogszerűen foglalhatott abban állást, hogy a Hft. 120. § (1) bekezdésében meghatározott cél figyelmeztetéssel is elérhető-e vagy sem. Ezért az az eljárása, hogy a figyelmeztetés alkalmazásához vezető eljárási folyamatot nem az egyébként elrendelendő fegyelmi eljárás keretében fejtette ki, csupán formális mulasztás. A Hft. 123. § (1) bekezdése tartalmazza, hogy mik a fenytések, a figyelmeztetés nem tartozik ezek közé. A törvény 7. számú melléklete, annak X. pontja tartalmazza, milyen fegyelmi adatokat kell rögzíteni, így a fegyelmi fenytéseket. A 9/1997. (II.12.) BM számú rendelethez fűzött 3. számú minta (az un.

személyi lap tartalma) nem tartalmaz rovatot annak feltüntetésére, hogy a fegyelmi fenyítésen kívül egyéb, szabálysértés miatt elszenvedett joghátrányt - így a figyelmeztetést - fel kellene tüntetni az érintett rendőr személyi anyagában. Ebből következik, hogy amennyiben a szolgálati felettes akár fegyelmi eljárás keretében, akár azon kívül figyelmeztetést alkalmaz beosztottjával szemben, az semmilyen körülmények között nem jelenik meg a személyi lapon és mint ilyen, az esetleges, soron következő szabálysértések elbírálása szempontjából „előéletként” nem vehető figyelembe.

Az nyilván előny, ha valakivel szemben fegyelmi eljárás nem indul, de arra adat nem merült fel, hogy a III.r. vádlott kifejezetten abból a célból mellőzte volna a fegyelmi eljárás megindítását, hogy ezzel jogtalan előnyt szerezzen.

A hivatali visszaélés büntette nemcsak hogy szándékos, de kifejezetten célzatos bűncselekmény.

Célja: a jogtalan előny szerzése, vagy jogtalan hátrány okozása.

A bűncselekmény megállapításának csak akkor lehet helye, ha a kötelességszegés - még ha jelen esetben formális is - célzatosan, a jogtalan előny szerzésének célzatával történik (BH 1992.299.). Arra pedig nem vonható következtetés, hogy a III.r. vádlott kifejezetten azért nem fegyelmi eljárás keretében, hanem azon kívül részesítette figyelmeztetésben **(beosztott neve)**-t, hogy ezzel jogtalan előnyt szerezzen, figyelemmel arra a megállapításra, hogy személyi anyagában az így sem, úgy sem került volna elhelyezésre.

Mivel a célzat, mint tényállás elem, nem állapítható meg, az ítéletábra a III.r. vádlottat a hivatali visszaélés vádja alól - a Be. 6. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a Be. 331. § (1) bekezdése alapján bűncselekmény hiánya okából felmentette.

I.r. vádlott esetében a maradó bűncselekmény miatt a felsorolt bűnösségi körülmények közül értelemszerűen mellőzte a többszörös halmazatra való utalást, és az adócsalás bűncselekményével kapcsolatban értékelt körülményeket azzal, hogy csupán a magánokirat-hamisítás vétsége tekintetében enyhítő a bűnsegédi bűnrészség, egyebekben az enyhítő körülményeket mindenben osztotta a másodfokú bíróság. A büntetlen előéletére vonatkozó megállapítás azzal helyes, hogy az munkakörének nem előírása, hanem előfeltétele volt.

Az így helyesbített bűnösségi körülményeket alapul véve a másodfokú bíróság úgy ítélte, hogy pénzbüntetés kiszabása is túl szigorú az I.r. vádlottal szemben. A Btk. 37.

§-ában írt büntetési célok eléréséhez, figyelemmel a jelentős időmúlásra is, elegendő intézkedés alkalmazása. Ezért vele szemben a Be. 330. § (2) bekezdés b) pont II. fordulata alapján megrovást alkalmazott.

A VII.r. vádlott esetében súlyosító körülményt nem észlelt. Enyhítőként értékelte, hogy két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, továbbá az időmúlást. A VII.r. vádlott esetében is úgy ítélte a másodfokú bíróság, hogy a bűnösségi körülményeket alapul véve,
Bf.II.359/2007/8.

figyelemmel e vádlott személyében rejlő csekély társadalomra veszélyességre, és a terhére rótt bűncselekmény igen csekély tárgyi súlyára, elegendő e vádlottal szemben is megrovás alkalmazása [Be.330. § (2) bekezdés b) pont II. fordulata].

Az I.r. vádlott tekintetében hozott felmentő rendelkezésből következik, hogy az adócsalás bűncselekményéhez kapcsolódó, a szakértői díjjal felmerült bűnügyi költség viselésére e vádlott a Be. 338. § (2) bekezdése alapján nem kötelezhető, ezért az ő vonatkozásában a bűnügyi költséget a rendelkező részben írt mértékre csökkentette, ami azt jelenti, hogy kizárólag az e cselekményre kihallgatott tanú **(4. sz. tanú)** útiköltségének viselésére kötelezhető egyetemlegesen.

Mivel a fennmaradó bűnügyi költségről a felülbírálat terjedelmére vonatkozó szabályokból következően a másodfokú bíróságnak nincs hatásköre érdemben rendelkezni, felhívta az elsőfokú bíróságot, hogy a most már a IX.r. elítéltet egyedül terhelő bűnügyi költség behajtása iránt a szükséges intézkedést tegye meg.

A kifejtettekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú ítéletet a rendelkező részben írtak szerint a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyebekben a felülbírálattal érintett vádlottakra vonatkozó és a fellebbezések folytán ténylegesen felülbírált részét a Be. 371. § (1) bekezdés I. fordulata alapján helybenhagyta.

Az ítélet elleni perorvoslati jogot a Be. 386. §-ában írtakra alapította.

S z e g e d , 2008. január 17.

Gyurisné dr.Komlóssy Éva sk. Dr.Katona Tibor sk. Dr.Mezőlaki Erik sk.
a tanács elnöke a tanács tagja,előadó a tanács tagja

A Szegedi Ítéltábla Bf.II.359/2007/8. számú ítéletének és a Csongrád Megyei Bíróság 3.B.1119/2005/58. számú ítéletének a másodfokú ítélet folytán a II.r. és a VI.r. vádlottakra vonatkozó és a fellebbezések folytán felülbírált része a mai napon jogerős és végrehajtható.

S z e g e d , 2008. január 17.

Gyurisné dr.Komlóssy Éva sk.
a tanács elnöke